

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՄԵԼԻ

Տպագրության գինը 10 բուլգարի կէս տարվանը 6 բուլգ.

Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցեն. Тифлис, редакция «Мшакъ».

Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Տէլէֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և առաջօրեայ).

Ցայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լիզումով.

Ցայտարարութիւնների համար վճարում են
Իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.
Տէլէֆօն № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ

Ուրբաթ առաւօտը, յուլիսի 16-ին, Շուշում վախճանված

ՄԱՏԹԻՈՍ ՄԿԻՏՁԵԱՆ ԳԱԼՍԵԱՆՈՒ

Վշտահար մայր՝ Հուսին, բոյր՝ Մարիամը և եղբայր Բրիտաֆօր Գալստեանները
յայտնում են իրանց բարեկամներին և ծանօթներին, որ ամբողջ կը լինի շաբաթ հե-
րեկոյեան, իսկ թաղումը կիրակի, ամսիս 17-ին, Շուշում:

ԲՈՎԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կարևոր խորհրդակցութիւն. Հակա-բրիտան-
ական ցանկութիւններ. Ներքին ՏԵՍՈՒՒ-
ԹԻՒՆ. Մամուլ. Նախընտանի զոհերի օգտին.
Ներքին լուսեր. — ՄԱՏԹԻՈՍ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ.
Նամակ Գալստեաններ. — ՀԵՐԱՊԵՐՆԵՐ. —
ՅԱՐԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ.
Նգիպտահայ կեանքից:

ԿԱՐԵՆՏԻՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Այսօր, շաբաթ, յուլիսի 16-ին Փոխար-
քայի խորհրդում տեղի կունենայ մի կա-
րևոր խորհրդակցութիւն տեղական ինք-
նավարութիւն մասին մասին մեր եր-
կրում: Այդ խորհրդակցութեան հրաւիր-
ված են մասնակցելու գանազան ատենա-
ներ, գիտական ընկերութիւնները և
մամուլի ներկայացուցիչներ: Խորհրդակ-
ցութիւնը տեղի կունենայ Փոխարքայի
պալատում:

Ներկայ խորհրդակցութիւնը նախնական
կամ նախապատրաստական ընաւորու-
թեան նշանակութիւն ունի. Նրա գլխա-
ւոր նպատակը պէտք է լինի ծրագրել
այն եղանակը, որով Անգլիոյ վարչա-
կողմից յայտնվել կարծիքը ապագայ
գեղատնտեսական իրաւաստի կերպով:

Ցանկալի է իմանալ թէ գի. դասիները,
թէ քաղաքային ազգաբնակչութեան և թէ
մասնաւոր հողատէրերի ու արդիւնա-
գործների կողմից:

Ինչպէս այդ իրադրութիւնը
Փոխարքայի դիւանատունը իր կողմից

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ներկայումս այժմ մօտաւորապէս 20,000
հազար, հաստատված 96 ի գէպերից յետոյ,
մեծ մասամբ Գոլից գաղթած և լիւսն ամեն
գնահատելի:

Իբրև մեծ, հարուստ և ազատ երկիր, հա-
յրը այսպէս ապրում են ընդհանրապէս հա-
զիւս, գոհ, և զբաղված են իրան շահելու
խնդրով, հարստանալու գաղափարով:

Այդ գաղափարը իրագործել և թէ ոմանց
աշխատել է լիւսնատու թէ մասնակի կեր-
պով, որի շնորհիւ էլ անկարելի է լինում, և
այդ ոչ թէ նրանց ճարտարութիւնից գուրդ
լինելուն, այլ պարզապէս այն պատճառով, որ
երթալով հետգիտել մրցումը շատանում է և
ամեն գոյժի մէջ մեծ շահեր չեն հնում:

Այն ամենայնիւ, կարելի է ասել թէ, ան-
գործ մարդիկ էլ չը կան, և մի կերպ կապերն
բոլորն էլ իրանց արհեստով, խանութպանու-
թիւնով կամ ծառայութիւնով:

Ներկայումս կարեւոր ապրելու համար պայ-
ման է նաև ընտելանալ ախրող արաբներէն
լիզուին և կլիմային, որ թէ և համեմատաբար
առաջվա ժամանակներին քիչ բարեփոխված
է, բայց նորեկները առհասարակ ենթարկվում
են մէկ-երկու սովորական գառած հիւանդու-
թիւնների, որոնք բնական ներքինութիւն են
պատճառում և ծախսեր:

Անգոյ մարդիկ չը կան՝ ասացինք. ճիշդ է,
միայն թէ ոչ քաղաքային կերպով:

Ինչպէս աշխարհի ամեն կողմում, նոյն և
այստեղ լինում են կեանքի պայքարին դիմա-

մշակել է մի ծրագիր, որի էութիւնը
հետևեալն է:

Իւրաքանչիւր գաւառում կը կազմվեն
ժողովներ գեմատիօի խնդրը ընկելու հա-
մար: Ժողովներին կը մասնակցեն գիւղա-
կան հասարակութիւնների կողմից ըն-
տրված մի մի ներկայացուցիչ, իսկ կա-
լուածատէրերի և քաղաքային հասարա-
կութիւնների կողմից ներկայացուցիչներ
որոշ թիւ, որ միատեսակ չէ բոլոր գա-
ւառներում: Պէտք է նկատել, որ այն
գաւառներում, ուր գիւղական հասարա-
կութիւնները մանր են, ներկայացուցիչ-
ներ ընտրվում են ոչ իւրաքանչիւր հա-
սարակութիւնից, այլ երկու կամ երեք
հասարակութիւններից մի ներկայացուցիչ:
Այդ արված է մասամբ այն դիտումով,
որ ներկայացուցիչների ընդհանուր թիւը
չափազանց մեծ չը լինի և յարմար լինի
գաւառական կենտրոնում ժողովներ կազ-
մել:

Իսկ յետոյ երբ գաւառական ժողով-
ները կը վերջացնեն իրանց գործը, նրանք
կընտրեն իրանց կողմից լիազօրներ, ո-
րոնք կը հաւաքվեն նահանգական քաղա-
քում նոր խորհրդակցութեան՝ բոլոր նա-
հանգի կողմից: Նահանգական լիազօրների
թիւը կազմում է գաւառականների մի
հինգերորդ մասը մօտաւորապէս:

Նահանգական ժողովները իրանց կող-
մից կընտրեն երկուական ներկայացու-
ցիչ, որոնք կը գան Թիֆլիս և կը մաս-
նակցեն Փոխարքայի խորհրդին այն յա-
տուկ նիստին, որ նուիրված կը լինի

նախ ոչ չունեցող, և կամ բազմից հաւածվող
արարածներ, որոնց չէ աշխատում ապրել:

Այսպէս օրինակ անցեալում՝ իթէ եղել են
մարդիկ, որոնք բազմից բերման, հարուստ
վաճառականներ են դառած և այսօր փայլում
են, եղել են և մարդիկ, որոնք երկար ժամա-
նակ անաշխոթ թափառելէ յետոյ, ստիպված
հեռացել են ներկայումս:

Մենք լսելիք նոյն իսկ մի քանի թշուա-
ների մասին, որոնք հեռանալու միջոցներից
էլ զուրկ լինելով, բոլորովին յուսահատած, ի-
րանք իրանց ձգել են Նեղոսի մէջ ու խեղդել:
Հոգիներ կան, որոնք չափազանց զգայուն
են, և նրանց մէջ անհասկանալի արժանապա-
տութիւնն այնքան մեծ է, որ չեն կարող բա-
րեգործական ընկերութիւններ և կամ մաս-
նաւոր մարդկանց գործիքներ դիմել:

Անա թէ ինչով կարելի է բացատրել այդ
ծայրայնորէն թշուառ էակները ցաւալի վա-
րձումը:

Ներկայումս հարստանալու գաղափարին
չափազանց ստատիկ թափով փարելէն չը պի-
տի հզօրանցիւն, թէ նրանք բոլորովին չեն
հետաքրքրվում ազգային կեանքով:

Իրաւ է թէ այդ հետաքրքրութիւնը վերջին
տարիները մի քիչ շատ թուլացած է եղել
իրանց գաղափարներով՝ գաղափար «արդարա-
ցի» պատճառներով, սակայն, արդէն մի քանի
ամսից ի վեր է, որ տեղական ազգային կեան-
քը մի ուժեղ զարկ ստացած, սկսած է շար-
ժիլ առաջ երթալ:

Նախ և առաջ, Սահմանադրութեան կանո-
նադրութեան համաձայն ընդհանուր ընտրու-
թեանը կազմուեցան Ազգային Վարչական Իշ-
խանութիւնները:

Բայց այդ ընտրութիւնների դէմ այլ և այլ
կողմից բողոքներ բարձրացան, և գտնվեցան

գեմատիօ մասնաւոր հարցին մեր երկրում:
Բոլոր մեր լիշած գործողութիւնները
պէտք է շատ շուտով կատարվեն, որպէս
զի կարելի լինի երկու ամսից յետոյ, այն
է սեպտեմբերի 15-ի մօտերը կայացնել
Փոխարքայի խորհրդի այդ նիստը և վերջ-
նականապէս խմբագրել կովկասեան տե-
ղական ինքնավարութեան հիմնարկու-
թիւնների կազմը և ապա տալ նրան ըն-
թացք օրէնսդրական ճանապարհով:

Ուրեմն այսօրվայ նիստը միայն մի
պաշտօն ունի՝ կարծիքներ և խորհրդա-
ծութիւններ յայտնել թէ որքան նպա-
ծութիւններ է Փոխարքայի դիւանատան
ծրագիրը և թէ ինչ բարեփոխութիւն-
ներ է նա կարօտ գործի աւելի լիակա-
տար աշխուրթեան համար:

Պէտք է ենթադրել, որ ծրագրեր ընդ-
հանուր առմամբ հաւանութիւն կը գտնէ
և գործն ընթացք կը ստանայ: Բայց
այստեղ մի ուրիշ հարց է առաջ գալիս,
թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնել, որ մեր
գաւառը կարողանայ նրա առաջ գրված
հարցին վերաբերվել ցանկալի լրջու-
թեամբ:

Իսկ կարևոր և էական հարց է: Մենք
կը խօսենք նրա մասին միւս անգամ:

ՀԱՎԱՊՐՈՍՏԱՆԵԱՎԱՆ ԾԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Արևմտեան Եւրոպայի կաթոլիկ հասարա-
կութեանը և մամուլի մի մասը ներկայումս
լուրջ կերպով զբաղված է այն հարցով,
թէ ինչ միջոց պէտք է որոնել՝ ազատելու
Փրքը-Ասիայի թշուառ հայ ազգաբնակչու-
թիւնը վերջնական ջնջումից, որը նրան
սպառնում է, եթէ միայն նրա ներկայ
վիճակը մի քանի տարի ևս չարտփայլի:
Իսկ այդ վիճակը այնքան յուսահատական
է, այնքան դժոխային, որ մարդկային
գրեթէ և վրձնել անգոր են նկարագրելու:
Եւ իբրև միակ միջոց, իբրև վերջնական
խաղախա առաջարկվում է հետևեալ միջո-
ցը՝ լուսաւորչական եկեղեցու միութիւն-
հրաժարողներ, որոնց տեղերը գրաւեցին նոր
դէմքեր:

Այդ բողոքները և նրանց յաջորդող պարա-
գաների հետևանքով ազգային գործերը մի ժա-
մանակ էլ փնտցին իրանց անկենդան վիճակին
մէջ:

Բայց հիմա, կատարված վերջնական ընա-
րութիւններից՝ ամենաթունը բողոքողները
նոյն իսկ այլ ևս գոհ են երևում:

Եւ եզրափակաբար ազգային կեանքի դեկա-
վարները սկսած են գործի:

Նրանք, ընդհանրապէս, պարտականութիւն
ճանաչող մարդիկ լինելով, ժողովուրդը յոյս
ունեն, որ արդիւնաւոր մի գործունէութեամբ
կը լրացնեն իրանց պաշտօնավարութեան ժա-
մանակաշրջանը:

Այս տեղի հայերը, իրանց դիրքին ու հա-
մալին համապատասխանող ոչ մի ազգային,
հասարակական հիմնարկութիւն չունեն:

Եկեղեցին, որ շինված է եղել ժամանակին
այստեղ ընկալող մի քանի հայ ընտանիքների
համար, այժմ բաւականութիւն չէ տալիս
թափվող բազմութեան՝ ամառանդ տօնական
օրերին, այնքան փոքր է, և մուտքը ուղղակի
գիւղական:

Գալստեան երկուս վարժարանը իր մաս-
կական պարտեզով, որ նոյն գիւղական մուտ-
քով եկեղեցու անձնիկ շրջափակին մէջ կը
գտնվի, չենք թէ փոքր է, թէ հին, և թէ
հակառուղիական պայմաններով շրջապատված:

Բացի նիւթական շէնքը, նորընտիր հոգա-
բարձութեան բարոյական կազմի էլ գտնվում
է պահանջված օգտակար ատկութիւններից
զուրկ, և պէտք է տեսնվում հիմնական բարե-
փոխութեան:

Ընթերցատուն-գրատունը նոյնպէս, որ տա-
րիներէն ի վեր գոյութիւնը մի կերպ քարշ է

նը, ունի իւր հոսմէական կաթոլիկ եկե-
ղեցու հետ:

Այդ ծրագրեր այժմ ամենամեծ եռանդով
քարոզվում է կաթոլիկ աշխարհի մէջ և
կաթոլիկ աշխարհը, ոգևորված քրիստոնէ-
ութեան երկու եկեղեցիներին, արևմտեան
և արևելեան եկեղեցիներին, միութեան
գաղափարով ու մօտաւոր յոյսով, սկսել
է արձագանք տալ կաթոլիկ հոգևորակա-
նութեան հրաւերին՝ օգնել տառապեալ
հայ ժողովրդին: Եւ ոչ միայն կաթոլիկ
հասարակութեան, այլ նոյն իսկ Փրքը-
Ասիայի հայ ժողովրդի մէջ սկսում է
տարածվել այն կարծիքը, թէ ունի ան
կարող է փրկութեան միջոց լինել:

Մենք կողմնակից չենք կրօնափոխու-
թեան, ինչ գնով և նպատակով էլ կա-
տարվի նա. կողմնակից չենք ոչ թէ այն
պատճառով՝ որ լուսաւորչական կրօնը
համարում ենք հայ ազգութեան պահպա-
նութեան միակ պայման, ոչ, այլ որով-
հետեւ կրօնը, գաւառութիւնը համարում
ենք անհատի ներքին համոզմունքի գործ,
բնականաւ մարդու ներքին համոզմունքի,
խղճատանքի վրա, կը նշանակէ բնաբա-
րել մարդկային ամենամոլորական իրա-
ւունքները: Եթէ լուսաւորչական հայը
կամենայ մտնել կաթոլիկ եկեղեցու ծոցը,
զրգով իր ներքին համոզմունքից, թելա-
գրված խղճատանքից և ոչ թէ որ և է
կողմնակի, շահասիրական, կամ ետախ-
րական շարժառիթներից, մենք, ի հարկէ,
ոչինչ չենք ունենալ այդ տեսակ կրօնա-
փոխութեան դէմ, բայց երբ կրօնա-
փոխութիւնը կատարվում է բռնի կեր-
պով, հարկադրված, մենք այդ համարում
ենք հակաքրիստոնէական մի գործ, հա-
կառակ խղճի՝ ազատութեան գաղափա-
րին:

Սակայն, ի հարկէ, ազգերի կեանքի մէջ
կան այնպիսի արտասովոր, անեղանդի պա-
րագաներ, որոնց առաջ լուռ են թէ ներ-
քին զգացումները, թէ բարոյականութիւնը
և թէ խղճատանքի ձայնը:

տալիս, իր նպատակները երբէք չէ ծառայում:
Գտնված միջավայրն այնպիսի, որ ան-
հայրամար, և ստացված թերթերն ու մասնա-
ւանդ հաւաքված գրքերը մտաւորական ան-
ձերի պահանջներին քիչ ի շատէ գոհացում
տալուց շատ հեռու:

Մի շարք Որբաւորաց ընկերութիւններ
կան, որոնք աւելի շուտ կարելի է ասել քա-
նուանական կերպով գոյութիւն ունեն, քան
թէ իրական: Կարծէք թէ կարելի չէ, որ բո-
լորը միանան և հաւաքական ոյժով իրանց ա-
նուանական գործունէութիւնը իսկականի վե-
րածեն և մի քանի ծառայեն:

Տեղական իրաւաստիւն ընկերութեան գոր-
ծունէութիւնն էլ ընդհանրապէս ընդհատու-
վում է, իր նպատակները աննպատակ կերպով
բաշխելուն և սահմանափակ գործելուն հա-
մար:

Մի ժամանակ Փարաոնների այս հպարտ
երկրին մէջ ապրում են եղել Հայկական Բա-
րեգործական Ընկերութիւնն ու Կրօն փա-
լուն անունները կրող և գլուխները Սֆինքսից
էլ բարձր բնուող երկու հիմնարկութիւններ,
որոնք սակայն Բուրգերի դիմացելուն, հաստա-
տուն յատկութիւնը չունենալով, շուտ փլեր
և աւազներ տակ թաղվել են:

Երաժշտասէր հայ երիտարարները մի
խումբ, «Արաբա» անունով տակ մի միութիւն
կազմելով, երկար ժամանակ աշխատել և գո-
հողութիւններ էին արել, նուազել սովորելու
համար:

Սովորած էին, և ճիշդ այն ժամանակ, որ
այդ երկար աշխատութեան ու զոհողութեան
պտուղները պիտի ցոյց տային, Միութեան
Գնարը բռնել շաղկապել էին, և երկու մասի
բաժանել...

Դեռ շարունակեմ...

Այժմ, ինքն ըստ ինքեան հարց է ծա-
գում. ճշմարիտ, կաթոլիկութիւն ընդունե-
լը կը փրկէ՝ հայերին, թէ դա էլ մի խա-
բուսիկ միջոց է: Մեզ թուում է, որ կա-
թոլիկութիւնն ընդունելով Հայաստանի
մէջ, ոչ հայերի ջնջելու վտանգը կանհե-
տանայ, ոչ հայոց հարցը կը լուծվի և ոչ
էլ թշուառ ժողովրդի վիճակը կը բար-
ւորվի: Եւ ահա ինչու: Ունիայի պաշտ-
պանները ապացոյց են առաջ բերում, թէ
եթէ լուսաւորչական հայերը միանան կա-
թոլիկ եկեղեցու հետ, նրանք կունենան
զօրեղ պաշտպաններ արեւմուտքում և
Թիւրքիան այլ ևս չի յանդգնի հարստա-
հարել, տանջել նրանց: Այդ թէպէտ կա-
տարեւապէս սխալ է: Այժմ, նոյն իսկ
պաշտօնական գովուսէնտներով հաստատ-
ված է, որ լուսաւորչական հայերի հետ
միասին կոտորածին ենթակայ են եղել
ոչ միայն կաթոլիկ հայեր, այլ նոյն իսկ
եւրոպացի լատին կրօնաւորներ, նոյն իսկ
կաթոլիկ եւրոպացիներ, և սակայն այդ
հանգամանքը երբեք չը կապեց թիւրքերի
ձեռքերը և յետ չը պահեց նրանց կոտո-
րածից:

Այդ մի կողմից, իսկ միւս կողմից միթէ
Եւրոպան չը պաշտպանեց հայերին միայն
նրա համար, որ նրանք չէին պատկանում
հոռիական եկեղեցուն: Եթէ ճիշտ է դա,
կը նշանակի Եւրոպայի մէջ քրիստոնէա-
կան բաժը գաղափարի տեղ տիրում են
դաւանաբանական հարցեր, և դա արդէն
մի նոր ապացոյց է, որ այլ ևս չէ կա-
րելի հաւատալ այն քաղաքագէտներին,
որոնք այժմ հայերի փրկութիւնը դաւա-
նափոխութեան մէջ են տեսնում:

Դաւանափոխութիւնը չի փրկի հայե-
րին, դաւանափոխութեամբ չեն դադարի
հարստահարութիւնները: Միակ միջոցը
փրկելու հայ ժողովուրդը կորստից—մարդ-
կային կենսը, գոյքը և պատիւը ապա-
հովող օրէնքներ մտցնելն է, գոնէ Մա-
կեդոնիայի ընթացիկները չափ, իսկ այդ էլ
գեո. անհնարին է թուում, քանի որ Ռու-
սաստանի ձեռքերը կապված են Հեռուստ
Արեւելի պատերազմով:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ

Բագուի «Բացմի» լրագրի մէջ կարդում ենք,
«Յուլիսի 12-ին կայացած խաղաղացման
կոմիտէի նիստում այդ կոմիտէի անդամ
Անէֆ-բէկ Աղայեով յայտնեց, թէ կովկա-
սեան լրագիրները չը կատարեցին կոմիտէ-

Անցնենք տեղական հայ մամուլին:
Այդ մամուլը, որ երբեմն օգուտ փայլած
է իր առատ արատաբութիւններով, ինչպէս
մի ժամանակ բազմաթիւ յայտնեց, այժմ մեր աչ-
քերի առաջ շատ համեստ մի վիճակ է՝ ներ-
կայացնում:

Նիւթերի միջոցները պակասութիւնը, որ
մեր հայ խմբագիրները աւելի քան մի անգոյն
մասի ճակատագիրն է կազմում, պատճառ ե-
ղած է մի շարք հրատարակութիւնների դա-
դարման, ընդմիջում կամ ժամանակաւոր կեր-
պով:

Եւ պէտք է ասել՝ եղածներն էլ բաւական
են, եթէ կարողանան իրանց գոյութիւնը պահ-
պանել, որովհետեւ այստեղի ժողովուրդն էլ
թերթի դրամ վճարելը կը համարի ամենամեծ
շուշուրթիւն...

Հիմա՝ Կահիրէում թէ Ալեքսանդրիայում
կանոնաւոր կերպով տպուողներն են «Շիրակ»
ամսանախոյնը, շաբաթաթերթները՝ «Հօրիզոն»
ու «Ազատ-Բեմը» և երկրորդայ լրագիր «Լու-
սաբերը»:

Սրանցից դատ կայ և «Արշալոյս» երեք-
օրեայ թերթը, որ թէ ամենից հինն է, բայց
ուշ ուշ է երևում հրատարակելու վրա:

Զի սուրբանց յիշել՝ առանց տպագրութեան
պատրաստման «Լրագրի» անուն թերթիկը, որ
ամեն օր կանոնաւորապէս կը ցրվեն ժողով-
դին մէջ:

Ուրեմն, ինչպէս կը տեսնուի, հայերն ճշիւ-
տապէս ունեն ներկայումս վեց հրատարակու-
թիւն: Մինչդեռ Լորդ Բրոքը իր կառավա-
րութեանը ուղղած մէկ տեղեկագրին մէջ այդ
թիւն էլ նուազեցնելով՝ նշեցաւ, որ 149 թերթերից
կամ հանդէսներից միայն երեքը հայոց վերա-
գրած է:

Եւ լորդ Բրոքը իր այդ մի և նոյն սխալը
կրկնել է նաև Եսայի Արթին փաշան իր ա-

տի խնդրով՝ չը տպել գրգռիչ բնաւորու-
թեամբ յօդուածներ և այդ արգելքը դրվեց
միայն Բագուի լրագիրներին: Մի և նոյն
ժամանակ Աղայեով յայտնեց, որ ներկայ
դէպքում կուրս հաւասար չէ, որովհետեւ
հայերը իրանց ձեռքում ունեն Թիւրք-
իսի գրեթէ բոլոր լրագիրները ուսու լե-
զուով, չը խօսելով արդէն հայ լրագիրների
մասին, որոնք շարունակում են նախկին
ճրագիրը և ամեն օր տպում են չը ստու-
գիւծ խորհրդութիւնների և գրգռող յօդուած-
ները մի ամբողջ կոյտ, մինչև անգամ իսկ
սինաւագիտներ և զրգարաւորութիւններ: Իսկ
մուսուլմանները զրկված են հնարաւորութիւ-
նից պաշտպանելու այդ յարձակումների դէմ:
Գործի այդպիսի դրութեան մէջ պ. Աղայե-
ովը տեսնում է անագին սխալ, ուստի խնդ-
րում է կոմիտէից կամ թոյլ տալ «Բացմի»
և «Հայիթի» լրագիրներին առաքելու հայ
լրագիրներին մէջ տպվող բոլոր յօդուածների
դէմ, կամ բոլոր միջոցները ձեռք առնել այդ
անկանոն երևոյթին վերջ դնելու: Ապա պ.
Աղայեովը նկատեց, թէ որովհետեւ Թիւրքի-
սի լրագիրները չը յարգեցին կոմիտէի խն-
դիրը, ուստի, որքան էլ այդ ցանկալի չը
լինի այժմ, կոմիտէի պէտք է դիմէ Կով-
կասի Փոխարքային աջակցութեան դադա-
րեցնել աւուր ժողովրդին գրգռող յօդու-
ածների տպագրութիւնը:

Լսելով այդպիսի զեկուցում Բագուի կո-
միտէի որոշում է ուղարկել Թիւրքիսի խա-
ղաղացման կենտրոնական բերօրի և Թիւրքի-
սի լրագիրների խմբագիրներին հետ խորհրդակցե-
լու այդ մասին, այն է, որ միջոցներ ձեռք
առնելն թոյլ չը տալու Թիւրքիսի լրագիրնե-
րին տպել յօդուածներ Երևանի նախագում
տեղի ունեցած աղէտալի դէպքերի մասին:

Կարող ենք հաղորդել և այն, որ կոմիտէի
իր կողմից պատուիրակներ է նշանակել պ.
Ա. Դաստապետին և Անէֆ-բէկ Աղայեովին:
Մենք պէտք է յայտնենք, որ «Մշակ»-ը Բագուի
և թէ Երևանի նախագում աղէտների ժամանակ
երբեք չէ տպագրել այնպիսի տեղեկութիւն-
ներ և լուրեր կամ յօդուածներ, որոնք ունե-
նանային տեղեկեցիւթեամբ, գրգռիչ բնաւորու-
թեամբ: Մենք միշտ աշխատել ենք խոյս տալ չը
ստուգված իրողութիւններ երևան հանելուց:
Մեր բոլոր ջանքերը ուղղված են եղել խա-
ղաղացման յուղված մտքերը, երաշխական
սէր, համեմատելութիւն քարոզել հայ և թուրք
ժողովուրդներին մէջ, բայց մի և նոյն ժամա-
նակ, իրեն հաւատարմի մպաստող մամուլը,
որ կոչված է քննադատել, բուժել վէրքերը,
մենք մեզ իրաւունք չենք համարել չը մերկա-
նել տգեղ և զաղիւր գործերը: Գայով այն ա-
ռարկութեան, թէ հայերը ամեն միջոց ունեն
տպելու յօդուածներ, մենք գտնում ենք, որ
թուրքերը մեղադրեց ոչ պակաս հնարաւորու-
թիւն են ունենցել և ունեն տպել յօդուածներ,
առաքել և հրել: «Բացմի» և մանաւանդ
«Հայիթի» լրագրի էջերը միշտ լին են եղել

րած հրատարակական մէկ բանախօսութեան
մէջ:

Ահա թէ որ աստիճան կը հետաքրքրվեն Ե
գիտատի մեծագոյն հայերը իրանց ապգային
մամուլով և նրա հրատարակութիւններով...

Պօլսում թէ Եգիպտոսում յայտնի երաժշտա-
գէտ պ. Յ. Սինանեան այս օրեր էլ գրէկիէի
պարտէզի թատրոնում տուա մի նուազահա-
ղէս, հայ և օտարադէի ունկնդիրների մի մեծ
բազմութեան առաջ:

Պօլսում թէ Սինանեան, ամբողջ երեկոյթի
ընթացքում, հաւատար արուեստագիտական
կարողութեամբ ու վարպետութեամբ, առանց
երբեք նօթատետրի՝ նուազեց թէ ջուլթակի և
թէ դաշնակի վրա, դիկավարելով մի և նոյն
ժամանակ երաժշտական խումբը, որով տա-
ղանդաւոր երիտասարդն արժանացաւ բուն
ու երկարատեւ ծափաբառութիւններին:

Ի միջի այլոց նա կատարեալ ճարտարու-
թեամբ անց դաշնակի վրա՝ Պիոնիէի «Լիւսի
դը Լամէսուու»-ը ձախ ձեռքով և նախ Սիտի
Concertinoe ջուլթակի վրա, յորդ ու բուն
զգացմունքներ արտայայտելով:

Մասնաւոր ուշադրութեան արժանի էին իր
հնդկական երկու քայլերը: Մինք զու-
արթ, ուսուսուս, և քայլերահանչիւն խաղելով,
ձօնված խղիւղ Արքան Հիւլի փաշային, նրա
զահակալութեան 13-րդ տարեդարձին առիթով,
իսկ միւսը մեղամաղձոտ, խորագրեցիկ, յու-
ղարկաւորութեան համար գրված:

Տեղական հայ և օտար մամուլը, մեծ գո-
վետով խօսեցաւ երիտասարդ պրօֆեսորի ա-
րուեստագիտական բարձր արժանաւորութիւն-
ների մասին: Իսկ Նիւիլը շատ գոհ մնացած է
իրեն ձօնված քայլերից:

Պօլսից վերջերս այստեղ հասած Նիւիլի ե-
գիսկողոս Սպահնուու ներկայութիւնը, մա-

այնպիսի յօդուածներով, որոնց մի նմուշը
տպեց անցանկերը «Մշակ» մէջ: «Հայիթի»
նոյն իսկ մերժել է տպել փաստական հերքում-
ներ իր տպած յօդուածների դէմ և Երևանի քա-
ղաքապետ Մէլիք-Աղամալեանը ստիպված է ե-
ղել դիմել ցեղեղային տպել տալու հերքումին
մի յօդուածի դէմ, որի կատարեալ ստուգութիւնը
խոստովանել են նաև իրանք թուրքերը:
«Մշակ» երբեք չէ մերժել տպագրել հեր-
քումներ, եթէ եղել են, և այսուհետեւ ևս պատ-
ւաս է տպել ամեն մի փաստական հեր-
քումին:

ՆԱԽԻՉԵՒԱՆԻ ԱՂԵՏԻ ԶՈՆԵՐԻ ՕԳՏԻՆ

Ստացանք 1) Ախալցխայից Միւսն վարդա-
պետի միջոցով 527 թուրք. 38 կ., 2) Լ. Անա-
նեանից (Բալխանի) 10 թուրք., 3) Կ. Մալի-
կեանից (Բագու) 6 թուրք., 5) Կարսից Խալի-
բեանի միջոցով հաւաքած 10 թուրք. 35 կ.,
5) Սև քաղաքից 3. Սափախեանի միջոցով
հաւաքած 88 թուրք. 30 կ., 6) Ս. Բաղդասա-
րեանից (Բագու) 5 թուրք., 7) Ն. Նախիջևա-
նից Ա. Վրդիի տուած ներկայացումի արդիւն-
քից 57 թ. 75 կ., 8) Պ. Սախալովից (Բոս-
տով) 2 թուրք., 9) Բագուից Մ. Սալաւորեան
Լազարեանից իր հօր մահվան հոգեհանգստի
փոխարեն Զաւէն վարդապետի միջոցով (ա-
ռաջն. մասնաժ. յանձնելու համար) 100 թ.,
10) Հին Բուխարայից Մ. Ասովածառուբեանի
ձեռքով հաւաքած 31 թուրք., 11) Մ. Զուրա-
բեանից (Վարշավա) առաջն. մասնաժ. յանձն.
համար 25 թուրք., 12) Գորեանցի Կիլիշ Գ.
Եսկիջեանի ձեռքով հաւաքած 6 թուրք. 15 կ.,
13) Սողոմոն Ոսկանեանից 50 թուրք., 14) Սեդրակ
Ալլահվերդեանից 50 թուրք., 15) Դարա-
շալայից տիկ. Աննա Բեգլարեանի միջո-
ցով 21 թ. 28 կ., 16) Մ. Ռոստոմեանից
(Վարշավա) 15 թուրք., 17) Ստալրօպոլի հայ
զաղուլթի Ս. Զահաւի Տէր-Յովնանէսեան-
նի Մ. Պօպովանի և ուսուցիչին 3. Թա-
ղեհեանի և Տէր Գրիգորեանի ձեռքով
հաւաքած (առաջն. մասնաժ. յանձն. հա-
մար) 303 թուրք., 18) Դաթարի գործար.
Ս. Ա. Յովհաննիսեանի միջոցով հաւաքած 54
թ. 40 կ., 19) Սև քաղաքից 3. Ալիբեգեանի
ձեռքով հաւաքած 38 թ., 20) Ռուսաց Նաթ-
արդիւնաբերական ընկ. «Ռուս» Բալխանու
ծառայողներից Ա. Տէր-Աստուածատուբեանի
ձեռքով հաւաքած 54 թ. 65 կ., 21) Լիւիզի գիւ-
ղից (Դաղախի դաւառ) Սողոմոն Զ. Միքա-
յէլեանի ձեռքով հաւաքած 75 թ., 22) Բագուի
մի խումբ գործակալատարներից Պ. Բարխուդ-
բեանի միջոցով հաւաքած 15 թ., 23) Բագուի
Սալաւաթի բազարի արհեստաւորներից հա-
ւաքած 36 թ. 50 կ., 24) Բժշկապետ Նաւա-

նաւանդ օտանական օրերին իր խօսած քաղա-
ներով՝ միլիթարական մի հանգամանք ունե-
ցաւ եկեղեցի յաճախող ժողովրդին համար:

Եւ որովհետեւ անդին առաջնորդական ա-
թուր երկար ժամանակ ի վեր թափուր է
ժողովրդի կողմից 521 ստորադրութեամբ մի
հանրապետ ներկայացաւ երեսի խառնական Ժա-
ղովին առաջնորդական ընտրութեան միջոցին,
խնդրվելով Նիւիլի եպիսկոպոսի առաջնորդ
լինելը:

Բայց երեսփոխանական Ժողովը ի նկատի
ունենալով, որ Նիւիլի եպիսկոպոսի առաջնոր-
դութիւնն անկարելի է հաստատել թիւրք կա-
ռավարութիւնից, մի բան, որ պահանջում է
տեղական իշխանութիւնը, տարբեր ընտրելի-
ների միջոց՝ ինք ընտել առաջնորդ ընտրեց
Միլադի վարդապետ Աղանուսին. որի մասին
պատրիարքարանի կողմից զօրաւոր յանձնա-
բարակներին կային:

Բայց ժողովրդի մի մասը դժգոհ է այդ
ընտրութիւնից, անձնօթ լինելով ընտրվածի
արժանիքներին ու գործունէութեանը: Նոյն
իսկ ցոյցեր եղան հակառակ Աղանուսինին և ի
նպաստ Սպահնուու: Բայց ի հարկէ ի զուր:
Սպաւովում են նոր՝ աւելի մեծ ցոյցեր:

Նիւիլի եպիսկոպոսին իրեն առաջնորդ հրա-
ւերելու արամադիւր են և բազմաթիւ հայերը, ո-
րոնց մասնաւոր անհրաժեշտ է ունենալ մի
բանիւրում, եռանդոտ և գործող առաջնորդ՝
մանաւանդ իրանց ներկայ կրթական-բարոյա-
կան տաղանդալի ժամանակամիջոցին:

Տեսնենք դէթ բազմաթիւ հայերը պիտի հաս-
նին իրանց ցանկացած նպատակին. քիչ գրե-
ւար է որոշ բան տեսնել այդ մասին:

Նիւիլի եպիսկոպոս, որ այնքան ժո-
ղովրդականութիւն ունենալով հանդերձ, այ-
սօր մէջտեղն է մնացել:

Արդէն ծանուցվեցաւ ժամանակին, որ Ե-

սարգեանից 5 թ., 25) Բալխանի Ա. Գրի-
գորեանի արհեստաւորում հաւաքած արհես-
տաւորներից և ծառայողներից 62 թ. 40 կ.,
26) Ռոստովից Մ. Յակոբեանից (Սաւրեյի)
50 թ., 27) Բոստովից Մ. Արամեանից 100 թ.,
28) Ի. Իփեղիսեանից (Պետրոբուրգ) 2 թ., 29)
Մ. Մ. Դարչինեանից (Դաննակ) 3 թ., 30) Ի.
Ե. Փիթրոյանի նաթահանքի կառավարիչ
Ամբրուսեանի ձեռքով հաւաքած 55 թ. 25 կ.:
Ընդհանուր գումարը նախկին ստացածների
հետ միասին 16098 թ. 18 կապէկ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԻՐ

Նախիջևանից յուլիսի 12-ին հեռագրում են
«Բ. Օգ.» լրագրին, որ գնեհրալ Ալիխանով-
Աւարսկին Նախիջևանից մեկնեց Թիֆլիս:

Յուլիսի 14-ին երեկոյան ժամը 8-ին դուռայի
շինութեան մէջ կայացաւ խաղաղացման կեն-
տրոնական բերօրի նիստը, որին ներկայա-
ցան Բագուի խաղաղացման կոմիտէի կողմից
ուղարկված երկու պատուիրակները—պ. պ.
Ա. Դաստապետ և Անէֆ-բէկ Աղայեով: Այդ
պատուիրակները յայտնեցին, որ իրանք ու-
ղարկված են խորհրդակցելու կենտրոնական
բերօրի հետ և խնդրելու սրան հրաւիրել
Թիֆլիսի ամբողջ մամուլը: Ներկայացուցչինե-
րի ժողովը, առաջարկելու համար այդ մամու-
լին դադարեցնել Երևանի նախագում տեղի
ունեցած աղէտների մասին յօդուածներ և
լուրեր տպելը, որովհետեւ այդ յօդուածները և
լուրերը փոխանակ նպաստելու մտքերի խաղա-
ղացման, աւելի ևս նպաստում են նը-
րանց գրգռման: Ալ. Բալխանեան, Ա. Սա-
տիսեան, Կ. Սափախեան, Հ. Առաքե-
լեան անընդունելի դասն, ցոյց տալով, որ,
ընդհակառակը, մամուլը անագին դեր է խա-
ղում և կարող է կատարել, եթէ միայն նա
միտումաւոր յօդուածներ չէ տպում: Ի վերջոյ
բերօրն որոշեց գումարել խորհրդակցութիւն
Թիֆլիսում հրատարակվող բոլոր լրագիրներին
և ամսադրեցիկների ներկայացուցչներից և այդ
խորհրդակցութեան մէջ ընկնի Բագուի կոմի-
տէի առաջարկը: Այդ խորհրդակցութեան
մասին, որ կայացաւ երէկ, յուլիսի 15-ին,
ժամը 5-ին, մենք կը խօսենք յաջորդ անգամ:

Նախիջևանի աղէտի դոհերի օգտին ստա-
ցանք Բիբէ-Հէյրաթում գտնվող Աւագեանի և
Սահակեանի խանութների ծառայողներից և
խանութպաններից Վ. Սարգսեանի ձեռքով
հաւաքած 13 թուրքի:

Օգեստայից հեռագրում են «Berl. Tageb.»
լրագրին, որ յունիսի 30-ին քաղաքի գանա-

գիպտոսի սգային երեսփոխանական ժողովոյ
ատենապետ Պօղոս փաշա Նուբար մէկ միլիոն
ֆրանկ նուրից՝ Եգիպտոսում մի հայկական
առաքական բարձր ուսումնարան հիմնելու
համար:

Այդ հիմնարկութեան նախնական պատրաս-
տութիւններն ու գործողութիւնները հետզհետէ
կատարվում են, և գործն ընթացք առած է:
Նոյն իսկ այդ ուսումնարանին իբրև հա-
սոյթի աղբիւր, փաշան այս օրեր՝ Կահիրէի
կայաւանից 10 վարկեան հեռու Դէմիր-Դաշ-
կոչված տեղի իր սեփական հոգեւորք ընդա-
նակ մի տարածութիւն յառկացուց:

Բայց Եգիպտոսում առևտրական մի բարձր
ուսումնարան հիմնելու դադափարը քննադա-
տողներ կան, առաքելով թէ մեր հասարա-
կութիւնը աւելի կենսական պէտքեր ու այժ-
մէն թիւն «Եգիպտ» ցաւեր շատ ունի, ինչո՞ւ
նրանց չէ հանձնել և տարբեր հեռաւոր գաղա-
փաքներ ոչ ոք աւ մղում տալ:

Բացի այդ, կան նոյնպէս մարդիկ, որոնք
Պօղոս Նուբար փաշայի հասցէին ուղղված
գովիստները չ-փազանց են գտնում, և աբը-
տնում, այն համոզմամբ, որ համապատաս-
խը ունեցած հարստութեան շատ փողը է նրա
արած բարբիւր և որ պէտք էր շատ աւելի
մեծ գումարներ նուրիքը նա աղբիւր, թէ յա-
նուն իր հօր և թէ յանուն իր պարսականու-
թիւնների:

Բայց միթէ Պօղոս փաշա Նուբար՝ այդ գոր-
ծով արդէն իր պարտականութիւնները լիովին
կատարած համարելով, պիտի քաշվի Բաբեգոր-
ծութեան ասպարէզից:

Աւելու է կարծեմ այժմանից անսպաստ
համոզումներ գոյացնել ու վճիռներ արձակել՝
Դեռ յոյսեր կան, և շատ յոյսեր:

Պէտք է սպասել:

Ս. Մ. Ծոցիկեան

Գահիրէ

զան բանդերում կախել են 24 հոգի՝ վերջին խոշոր խառնակութիւնների գլխավորներէն: Ապստամբութեան գլխավորներից ուրիշ 18 հոգի մահապատժի են ենթարկուած: Բարաքանդաւ ժամանեց Օղեսոս «Պրուս» փոխարքանաւի հետ. ափ հանցին ապստամբներից 40 հոգի ծանր վերաւորված և նաւի վրա առան «Յաղթական Գէորգի» մարտանաւի նաւաստիներից 90 հոգի ապստամբներ: Նրանք խիստ հսկողութեան տակ են, որպէս զի «Ռոստիսլաւ» նաւաստիների հետ չը շփուին:

Լիբաւայից հաղորդում են «Самар. Куп.» լրագրին, որ արաքները ընկերիս երևաց, որ պակասում է մի քանի հազար հրացան և 50,000 փամփուշտ: Քննութիւնը ցոյց տուեց, որ Լիբաւայում շարժումը վաղուց է սկսված եղել, ինչպէս և Օղեսոսայում:

Պետերբուրգում, յուլիսի 6-ին, ասում է «Р. С.» լրագրը, Պետերբուրգի գործարարները, որ բնակեցված են կազակներ կարգ պահելու համար, զօրանցի սենեակը նետեցին մի ուղի, որը սակայն, ընկնելով կազակներից մէկի ծնակի վրա չը պայթեց:

Ստացանք հետեւելու նոր գրքերը. 1) Գ. Ղազարեանց «Անաւանդաբանութիւն և կարգաւորութիւն» արտատպած «Արարատ» ատաւազրից, Վաղարշապատ, 151 մեծագրի երես, գինը 40 կոպէկ: 2) Ն. Ա. Աղբալով «Կամանց հարցը Նալոմիայում», պատկերազարդ, թարգմանութիւն Նունէ Թայրեանի, ապագրված թիֆլիսում, 96 միջակ երես, գինը 25 կոպէկ: 3) Հ. Համբարձումեան «Հայաթ հոգու երգեր», բանաստեղծութիւններ, հրատարակութիւն Յովհաննէս Արամեանցի, Պետերբուրգ, 79 երես, գինը 30 կոպէկ: 4) Շիրվանշահէ «Պատիւ համար», դրամա 4 արարւածով, թիֆլիս, 126 միջակ երես, գինը 60 կոպէկ: 5) Լ. Ն. Տոյսոյ «Կերիցեման սոսնա» թարգմանութիւն Մ. Մ. Ղազարեանի, թիֆլիս, 186 երես, գինը 50 կոպէկ:

Ուսուցիչ Ի. Պ. Տէր-Ստեփանեանը դիմել է Կովկասի փոխարքային և խնդրել, որ թոյլատրվի իրեն բաց անել թիֆլիսում մասնաւոր տնտեսական դպրոց և կազմել նրան կից մի ընկերութիւն թիֆլիսում տնտեսական գիտելիքներ տարածելու նպատակով:

Թիֆլիսի ոստիկանապետ Դ. Ս. Կովալովը, որ ուսման պայթիւնից ստացել էր մի քանի վերքեր, յուլիսի 14-ին համեմատաբար բաւարար առողջական վիճակում էր, իսկ ուղիքը նետով երիտասարդ ուսանող լշխան Սէրէյուսովին այն օրվանից մինչև 14 ի երեկոյն դեռ ուշքի չէր գալիս:

Ինչպէս հաղորդել էինք, Թիֆլիսում հաշուապահական կուրսեր պահող Ի. Ն. Բրոն-Ֆոն-Բրէնները դիմել և թոյլտուութիւն էր խնդրել Թիֆլիսում մի մասնաւոր բէալական դպրոց բաց անելու: Նրա այդ խնդրը Կովկասի գեղաւոր վարչութիւնը մերժել է:

Բազուի լրագրիցներից մէկի մի աշխատակից խնդրել է ներկայացրել Կովկասի փոխարքային, որ թոյլտուութիւն իրան հրատարակել Բազու «Маяк» («Փարոս») անունով մի շաբաթաթերթ, ենթակալ նախնական ցնդողային: Այդ շաբաթաթերթի գլխավոր նպատակը լինելու է ծովային առևտրի զանազան հարցերը մշակել: (Базу)

Գինեւոր-աղբիւտանու Ավիլանին Բարձրագոյն հրամանով նշանակված է 18,000 ռ. տարեկան ուճիկ, որ նա առաջ էլ ստանում էր իւր կառավարիչ ծովային մինիստրութեան (Р.С.):

Լիֆլանդիայի նահանգական բանդից փախել են 38 կալանաւորներ, որոնք բոլորն էլ զինված են: Նրանք փախչելիս վերաւորվել են բանդի վերակազմին: Այդ առիթով ոստիկանութիւնը հեռագրել է խիստ ամեն կողմ:

ԿԱՐՍԻՑ մեզ գրում են. «Այն արդար և համակրելի կարգադրութիւնը, որով Կովկասի Փոխարքայ Ի. Ի. Վրոնցով Դաշկովը, յատկացնելով թրքաւայ գաղթականների օգտին հաւաքված գումարից՝ կառավարչապետին հաւանատան մէջ մնացած 28,000 ռուբլին նախընտանի խառնակութիւնների ժամանակ

մնաւորները համար, մեղանում ընդունվեց վերին աստիճանի ուղարկութեամբ: Հայ ժողովուրդը, նուիրելով այդ գումարը իւր կարօտ եղբայրներին, տարբերութիւն չէ կարող դնել, թէ նա թուրքաւայ է, թէ Կովկասի բուն ժողովուրդ. այդ նրա համար մի և նոյնն է, ուստի և հայ ժողովուրդի կողմից ոչ մի արգելք չը կայ: Ամսիս 10-ին կերակի օր, տեղիս հայ-կաթօլիկ եղբայրների քահանայ Հ. Կ. Դիւրիկեան մի ազգու բարոյ խօսեց Աստուածաբնութեան մասին, որը լաւ ազդեցութիւն թողեց ունկնդիրների վրա»:

ՍԱՆԱՆ գիւղից (Շամախու գաւ.) մեզ գրում են յուլիսի 8-ին. «Մայիսի 15-ին, երբ Սողեան վանքի վանահայրը առաջնորդի հետ շրջում էր գիւղերը, աւազակները գիւղերը յարձակվեցին վանքի վրա կողոպտելու նպատակով: Դէպքը վերագրվեց սովորական գողութեան. սակայն այժմ, ինչպէս լուր և տեղեւում ենք, աւազակային խումբը լաւ կազմակերպված է, և ինչպէս բազմա լէշի շրջում է պտուղով, վերջիններս էլ փոքրիկ հայ գիւղերի շրջակայքից չեն հեռանում, սպասելով յարմար օրակներ... Մի քանի օր առաջ մի քանի զինված թուրքեր, թէ աւազակներ ուղղում են յարձակվել Նանիշէն գիւղի վրա բայց գիւղացիք շուտ գլխի են ընկնում ու փախչում, որից երկու օր չանցած ստորագրիկները գլխավորը մի քանի կազակների հետ շրջելիս յարձակվել հանդիպում է աւազակներին, որոնք և կրակ են բաց անում ստորագրիկների վրա. վերջիններս պատասխանելով արանց, մէկին տեղի ու տեղը սպանում են, իսկ միւսին բռնում սող, մնացածները փախչում են: Երկէր երեկոյան ժամի 5-ին, օրը ցերեկով սաղիանցի տաւարածի առաջից ընդուն տանում են մի զոյգ գոմէշ և երկու կով. աղան լուր է բերում գիւղից, որ իսկոյն աղարանքի տէրը մի քանի ուրիշներին հետ գնում են ապրանքի ետեւից, բայց այսօր արդէն մարդիկ դատարկվածն են վերադարձան. կորուստը մանրէ չորս տաւարը և սա, պէտք է ասել, որ սովորական գողութիւններից առաջին դէպքն է, որ Սաղեանի նման մեծ գիւղի տաւարը համարձակվում են օրը ցերեկով ընկնել խնդրի առջևից: Այս օրերս թալանվել են նոյնպէս Գիւրգաւիցի գէպի Շամախի տանող ճանապարհի վրա մի քանի սայազաններ. իսկ ամսիս 3-ին նոյն տեղը կառքով Շամախի գնացող երկու երիտասարդից խիստ են հրաջաններն ու միւս իրեղէնները»:

II) Նորին բարձր սրբութեան, սրբազան և վեհափառ տէր, շաբաթի հիմք, Բալամի և մուսուլմանների ապաւեն, մարդկութեան յեղաշարժի և յոյս, Աղա հաջի Միրզա Մահմադ-Հասան աղա մուշէրիդին, որի բարեգործութիւնը մշտական լինի:

Ձեռք սրբազնութեան հեռագրի համեմատ սրբազան տեղից Միրզա Ալաբաբ աղա և Աղամիր Իբրահիմ աղա մուշէրիդները, տեղիս մի բուն տիրաւոր հայ հասարակութեան երկմտութեանց ու կասկածանքից փառաւան համար հարկաւոր ուղարկութիւնն ու խնամքը չը խնայեցին. նամանաւանդ սրբազան տէր աղա միրզայ Ալաբաբ աղան, որը նախ քան ձեռք սրբազնութեան հեռագրին էլ, արդէն երկու երեք անգամ մղկիթում հրապարակօրէն ամբողջ մուսուլման ժողովուրդին խաղաղութեան և սիրտ բարոյներ էր խօսել: Տեղիս ամբողջ հայ հասարակութիւնը անչափ շնորհակալ և երախտագրաւ է ձեռք սրբազնութեան բարեխնամ հակողութիւնից, չը նայելով որ ձեռք սրբազնութեան այս տնտես սէրն ու բարեխնամութիւնն էլ զէպի իւր հայ խորհարհ ծառաները՝ նոր և անվերջ չէ: Հայ ժողովուրդի պատկանութիւնն ու հանգստութիւնը ամբողջ Պարսկաստանում ամեն ժամանակներում կախված է եղել ձեռք սրբազնութեան նմանների բարեխնամ ու սիրալիք վերաբերմունքից, իսկ այժման երանելի ժամանակներում էլ, երբ ձեռք սրբազնութեան նման մի սուրբ անձնաւորութիւնն է ամբողջ Ասորպատականի մուսուլմանների պետն ու ազաւէնը, ամբողջ Ասորպատականի հայ ժողովուրդն էլ իւր ներկայի հանգստութիւնն ու անդրբութիւնը պարտական է միմյանքին: ձեռք սրբազնութեան բարեխնամութեանը, նամանակեղ Սրբաբիւրի ամբողջ երկին և հայ հասարակութիւնը, որոնք յուսալի սրտերով ու փառաբանող լիզանքով միշտ աղթարում են ձեռք սրբազնութեան թանկ աչքին կենաց արեւատութեան համար, որ ինչպէս այժմ, նոյնպէս ապագայում էլ ձեռք սրբազնութեան անունը շնորհ իւր ընդհանուր ժողովուրդի ապահովութեան ու խաղաղութեան համար պակաս և առաւելագոյն լինի: Արտաբիւրի հայ հասարակութեան ներկայացուցիչ և ձեռք սրբազնութեան սրտանց անձնուէր՝ Գաբրիէլ Շահ-բազանց:

ԱՐՏԱԲԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

Արդարեւ, յուլիսի 9-ին Շնորհիւ կառավարութեան ու հոգեւորականութեան բարեխնամ հակողութեան ու ձեռք առած միջոցների թէ Բազույն և թէ Նախի-Ղանի աղէտների ժամանակ, այստեղ ոչ մի աչքի ընկնող անախորժ դէպք չը պատահեց: Միայն վերջերս, Թաւրիզում տեղի ունեցած մասնաւոր տարածախնութիւնից դրված՝ այնտեղի Մուշէրիդ Հաջի Միրզա Մահմադ-Հասան կասկածելով, որ մի գուցէ հաւառնեցում այդ լուրը չափազանցութեան հասցնելով որ և է անկարգութեան առիթ դառնայ, ինչպէս Ասորպատականի ամեն կողմերը, նոյնպէս և այստեղ հեռագրական կարգադրութիւններ արեց: Թէ տեղիս Միրզա Ալաբաբ աղա և թէ Իբրահիմ աղա մուշէրիդներին հասցէին՝ առանձին-առանձին:

Այդ հեռագրիցները դեռ չը ստացված էլ, Միրզա Ալաբաբ աղան, որ ամբողջ Պարսկաստանում հռչակաւոր մի անձնաւորութիւն է, արդէն երկու երեք անգամ, հրապարակօրէն խաղաղաբար ու սիրալիք բարոյներ էր խօսած, իսկ նրանց ստացվելուց յետոյ, որոնց լուրը անմիջապէս տարածվեց ինչպէս եղաւր, նոյնպէս և ամբողջ շրջակայքի ազգաբնակչութեան մէջ, միւս մեծ ու փոքր մուշէրիդներն ու Սոլլաններն էլ սկսեցին առանձին-առանձին բարոյներ արտասանել ի նպաստ հայրերի:

Միրզա Ալաբաբ աղան իւր ստացած հեռագրերը ուղարկել էր, ի գիտութիւն, տեղոյս առաջնորդական գործակալ ու վաճառականապետ պ. Գաբրիէլ Շահբազանցին, որն անմիջապէս, տեղիս ամբողջ հայ հասարակութեան կողմից մի շնորհակալական հեռագրեր ուղղեց թալիքի մուշէրիդին և փոխարէն էլ նոյնպէս մի պատասխան ստացաւ, որոնց բոլորը բովանդակութիւնը, նախօրօք մուշէրիդներին ու պ. Գ. Շահբազանցին նրանց լրագրութեան մէջ է յոյս ընծայելու թոյլ:

տուրթիւնը ստանալով, կարգով առաջ եմ բերում այստեղ:

I Նորին սրբազնութեան շաբաթապետ, աղա և Միրզա Ալաբաբ աղային, որի շնորհը մշտական լինի:

Գուցէ երևանի և Կովկասի միւս մասերի հայերի և թուրքերի մէջ տեղի ունեցած մասնաւոր ընդհարումների լուրը ձեռք կողմերը հասած լինելով՝ տգէտներ և երիտասարդներ՝ հայերի հետ, կռիւ ու անկարգութիւն արթնելու պատճառ դառնայ, ուստի, յատկապէս, ձեռք սրբազնութեան տեղեկութեան համար, հաղորդում եմ, որ ամբողջ Կովկասում կռիւր վերացել և հաշտութիւն է կայացել: Հայերին նեղացնելու անօգուտ, աւերութեան (պարսից) կամքին հակառակ և ապագայի մեծ խառնակչութիւնների պատճառ և հաւաք մի գործ է: Ի հարկէ ձեռք պերճախօս բարոյներով ժողովուրդին կը հասկացնէք, որ շաբաթի հաւառակ գործ չանեն, որ այդպիսի մի քայլ թէ մեր հաւատի և թէ մեր տէրութեան կործանման դատաւար կը դառնայ: Շաբաթի ծառայ Մահմադ-Հասան:

II) Նորին բարձր սրբութեան, սրբազան և վեհափառ տէր, շաբաթի հիմք, Բալամի և մուսուլմանների ապաւեն, մարդկութեան յեղաշարժի և յոյս, Աղա հաջի Միրզա Մահմադ-Հասան աղա մուշէրիդին, որի բարեգործութիւնը մշտական լինի:

Ձեռք սրբազնութեան հեռագրի համեմատ սրբազան տեղից Միրզա Ալաբաբ աղա և Աղամիր Իբրահիմ աղա մուշէրիդները, տեղիս մի բուն տիրաւոր հայ հասարակութեան երկմտութեանց ու կասկածանքից փառաւան համար հարկաւոր ուղարկութիւնն ու խնամքը չը խնայեցին. նամանաւանդ սրբազան տէր աղա միրզայ Ալաբաբ աղան, որը նախ քան ձեռք սրբազնութեան հեռագրին էլ, արդէն երկու երեք անգամ մղկիթում հրապարակօրէն ամբողջ մուսուլման ժողովուրդին խաղաղութեան և սիրտ բարոյներ էր խօսել: Տեղիս ամբողջ հայ հասարակութիւնը անչափ շնորհակալ և երախտագրաւ է ձեռք սրբազնութեան բարեխնամ հակողութիւնից, չը նայելով որ ձեռք սրբազնութեան այս տնտես սէրն ու բարեխնամութիւնն էլ զէպի իւր հայ խորհարհ ծառաները՝ նոր և անվերջ չէ: Հայ ժողովուրդի պատկանութիւնն ու հանգստութիւնը ամբողջ Պարսկաստանում ամեն ժամանակներում կախված է եղել ձեռք սրբազնութեան նմանների բարեխնամ ու սիրալիք վերաբերմունքից, իսկ այժման երանելի ժամանակներում էլ, երբ ձեռք սրբազնութեան նման մի սուրբ անձնաւորութիւնն է ամբողջ Ասորպատականի մուսուլմանների պետն ու ազաւէնը, ամբողջ Ասորպատականի հայ ժողովուրդն էլ իւր ներկայի հանգստութիւնն ու անդրբութիւնը պարտական է միմյանքին: ձեռք սրբազնութեան բարեխնամութեանը, նամանակեղ Սրբաբիւրի ամբողջ երկին և հայ հասարակութիւնը, որոնք յուսալի սրտերով ու փառաբանող լիզանքով միշտ աղթարում են ձեռք սրբազնութեան թանկ աչքին կենաց արեւատութեան համար, որ ինչպէս այժմ, նոյնպէս ապագայում էլ ձեռք սրբազնութեան անունը շնորհ իւր ընդհանուր ժողովուրդի ապահովութեան ու խաղաղութեան համար պակաս և առաւելագոյն լինի: Արտաբիւրի հայ հասարակութեան ներկայացուցիչ և ձեռք սրբազնութեան սրտանց անձնուէր՝ Գաբրիէլ Շահ-բազանց:

III) Մեծապատիւ և յարգելի պ. Գաբրիէլ Շահբազանց, վաճառականապետ և ներկայացուցիչ Արդաբիլբաշակ հայերի, միշտ պատուի մէջ լինէք:

Ձեռք գոհունակութեան ու բարեկամական հեռագրից ու Արդաբիլբաշակ հայերի շնորհակալութիւնից գոհ և բաւական եղայ: Ասորպատականի հայերը ամեն կողմերում մուսուլմանների հայրենակիցը, հիւրն ու բարեկամն են. նոյն (հայերի) հանգստութեանը միշտ նախանձախնդիր եմ և շատ գոհ՝ նրանց բնակութիւնից ու մուսուլմանների հետ ունեցած վարկեցողութիւնից: Աստուծով նրանց (հայերի) համար այս կողմերում խաղաղ և լաւ կանցէ՛ և ինչ ցանկութիւն ու խնդիր էլ որ ունենան (հայերի), միշտ յայտնեցէ՛ք: Մահմադ-Հասան մուշէրիդ:

Թովմաս Օհանեան

«ՄՇԱԿԻ» ՀՅՈՒԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԱԿ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ
14 յուլիսի
ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Գինեւոր Արդաբիլբաշակ հեռագրերը յուլիսի 12-ից. «Ջեկուցում ստացվեց, որ յու-

լիսի 11-ին ցերեկվայ ժամը 1-ին նկատվեցին հակապաշտականներ, որոնք գնում էին դէպի Դեկաստրի, դէպի պարանոցի ծայրի փարոսը: Ցերեկվայ ժամը 1 և 25 օրակին հազոնացիները, մի բառալիւծանալի, ափ իջան պարանոցի վրա, գրաւեցին փարոսը և պարզեցին իրանց դրօշակը:

ՇԵՐԲՈՒՐԳ, 14 յուլիսի: Ստաստ-սէկրետար վիտտէն ժամանեց Շերբուրգ կէսօրից յետոյ ժամը 4-ին և այս առաւօտ կը մեկնի «Matin» լրագրի խմբագիրը խօսել է նրա հետ և նա յայտնել է, որ խիստ բաւական է Ֆրանսիայում բնակ ցոյց տուած ընդունելութիւնով: Վիտտէն յայտնեց, որ ոչ մի նոր բան չէ աւելացնելու «Associated Presse»-ի ներկայացուցչին յայտնածների վրա և նախադրուացնում է հասարակութեանը, որ չը հաւատան իր կողմից իւր թէ ասված լուրերին: Իրան ցոյց տրված ընդհանուր համակրանքը խրախոյս է նրան իւր վրա գրված ծանր պաշտօնը կատարելու:

ՎԱՐՇԱՎԱ, 14 յուլիսի: Երէկ Նովոդինսկում հրէա ամբողջ Ռուսկու գործարանի բանտրները օգնութեամբ յարձակվեց զոդերի վրա, որոնք վերջին ժամանակներս սարսափի մէջ էին պահում տեղական ազգաբնակչութիւնը: Գողերի մի մասը փախաւ Վարշավա, միւս մասն էլ թաղ կացաւ:

ԹԵՐՇՈՒՍԻ, «Գարօն» շրջանաւի չինացի նաւաստիների մէջ նկատված են բէրբէրի հեռագրութեան դէպքեր: Հիւանդներից 2-ը մեռել են:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 14 յուլիսի: «Ass. Presse»-ի թղթակիցը մի ներշնչված յօդուածում ասում է, որ պատերազմի ու խաղաղութեան հարցը կը վճովի առաջին նիստում: Յուլիսի 23-ի մօտերը Կամբուրան կը ներկայացնէ Վիտտէին հազոնական պայմանները: Եւպոնիան ամենակին չէ ուղղում կղզի Ռուսաստանի արժանապատուութեանը, սակայն խաղաղութեան յարաւորութեան համար անհրաժեշտ է, որ Ռուսաստանը վճարէ 200 միլիոն ֆունտ ստերլինգ պատերազմական տուգանք: Եւպոնիան, բացի դրանից, կը պահանջէ Մանչուրիան վերադարձնել Չինաստանին:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Պետական խորհրդի անդամ Դուրնովս, Պետերբուրգի Դումայի նախն նախագահը, նշանակված է Մօսկվայի գնեւ-բաւ-նահանգապետ գնեւբաւ-աղբիւտանա Կօզլովի փոխարինելու:

ՏՈՒՐԻՍ, 14 յուլիսի: Պարտական: Կատու-օհոն դեկուցանում է, որ յուլիսի 10-ին եւպոնացիները խուզարկութիւն արին Արկայի մօտ, ափ իջնելու համար յարմարուոր մի տեղում, Ալեքսանդրովսկի պահակից 8 վերստ հեռու: Հետեւալ օրը ծովային զօրք ուղարկվեց ափ իջնելու, որը արգելել չը հանդիպեց: Կովկաս այրվում է Ալեքսանդրովսկի անփաւ է: Պարզված է հազոնական դրօշակը:

ՏՅԻՒՐ, 14 յուլիսի: Սախալինում գերի բռնած ուսու օֆիցերներին բնակեցնում են Խիւ-բուսկում, իսկ ուսուէր-օֆիցերներին և զինւորներին Սորոլինում: 47 քաղաքական պաշտօնաններ և 50 կիներ ազատ արձակվեցին Իօհոմայում: Ռուսաց գլխավոր ուժերը Սախալինում գտնվում են Ալեքսանդրովսկից 24 մղոն հեռավորութեան վրա: Ասում են, որ Ռուսաստանը մտադիր է 2-3 կօրպուս օժանդակ զօրք ուղարկել Մանչուրիայից: «Գօկու-մին» լրագրին ասում է, որ երկու կայսրների տեսակցութեան մասին բարձրացրած աղուկը ոչ մի հիմք չունի: Տօկիոյում երկրիչ չեն կրում այդ հիմքովան վատ հետեւներին:

ԲԵՐԼԻՆ 14 յուլիսի: Համաձայն եւպոնական հեղինակ աղբիւրներից ստացած տեղեկոթան, Վաղիլուստովը իսկապէս պէտք է դեր խաղալ խաղաղութեան բանակցութիւններէ մէջ: Եւպոնիան պայման չի դնի բերդի քանդումը, թէ և դրան են ձգտում մի քանի տաք գլուխներ, բայց ինչպէս երևում է, կը պահանջէ, որ Վաղիլուստովը, ինչպէս առաջ, հրատարակվի պօրտօ ֆրանկօ կամ ազատ նաւահանգիստ: Դիպլոմատական շրջաններում սկէզպիկաբար են վերաբերվում Նիւ-Եօրկից երէկ հաղորդված լուրին, որ իբր թէ Եւպոնիան պահանջում է մտայն բաց դուռեր Մանչուրիայում, և ընդհակ առկը, հաւանա-կան են գտնում, որ Եւպոնիան կը պահանջէ Սախալինը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակչին: ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍՏԱՆԻ ՍԵԼԻԲ-ԱԼԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ե Ր Կ Ա Ք Ո Ւ Ղ Ի

(Ժամերը նշանակված են Պետերբուրգի հաշվով, իսկ թիֆլիսյանը 58 րոպե կամ մի ժամ առաջ ուշ պետք է հաշվել):

	Պետ.	Մար.	Արա.	Ապր.
Բազումից դուրս գալը	4.33	12.38	1.18	5.10
Թիֆլիս հասնելը	10.43	առ.	5.51	2.22
Թիֆլիսից դուրս գալը	11.28	6.39	10...	6.58
(Թիֆլիսի ժամանակով)	12.26	7.37	10.58	7.48
Բաթում հասնելը	12.31	7. 8	8.16	12.42
Բաթումից դուրս գալը	5.55	10. 9	9.33	
Թիֆլիս հասնելը	6.29	10.33	7.39	
Թիֆլիսից դուրս գալը	7.29	11.13	4.59	
(Թիֆլիսի ժամանակով)	8.27	12.11	5.57	
Բազում հասնելը	1...	4.59	5.46	
Երևանից դուրս գալը	12.25			9.40
Կարսից »	4.12			1.17
Ալեքսանդրոպոլ »	7.50			5.26
Թիֆլիս հասնելը »	5.24	առ.		3.28
Թիֆլիսից դուրս գալը	11.50	դիշ.		2.50
(Թիֆլիսի ժամանակով)	42 48	դիշ.		3.48
Ալեքսանդրոպոլ »	2.40			2.44
Կարս հասնելը	2.20			6. աս.
Թիֆլիս »	4.48			8.52

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՐՈՐ ՀԻՒՄՆԻՄԱՆՈՑ

ԲԺՇԿԱԳԵՏ Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիա, Վորոնոյի արձանի հանդէպ)

Ա մ ե ճ օ ր, ք ա ճ ի կ ի ր ա կ ի օ ր ե ի թ յ յ Ա Ռ Ա Յ Ո Տ Ն Ե Ր Ը

27-40 ՎԱՆԻ—9—10 ժ. աղբի. ներքին և արտաքին Մ. Գ. ԱՆԻՏԻՍԵԱՆԸ—11—12 ժ. մորթու, վեներոկ և վերաբուժութիւն:

2. Ի. ԲԱՐԱՆԱՍԵԱՆԸ—11—12 ժ. մանկաբարձու-թեան, կանանց և երեխայից

Կ. Ի. ԳՅԱՆԻՆՎ—12—1 ժ. ակումբի, թիֆիսի կոկորդի Գ. Ա. ԹԱՐԱՆԱՍԵԱՆԸ—1—1/2 ժ. ներքին և երե-խայից և:

Ա. ԿԱՐԱՆԱՍԵԱՆԸ—1—1/2 ժ. ներքին և երեխա-յից և:

ԿԻՆ-ԲԺՇԿ ԵՆԲԻՐԻՆԸ—1/2—2 ժ. մանկաբար-ձութեան և կանանց և:

Ե Ր Ե Կ Ա Ն Ե Ր Ը

Ի. Գ. ԱՐԵԱՆԸ—7—8 ժ. ներքին հիւանդ.

Գ. Ա. ԱՐԴԱՆԻՆԸ. Կատարում է միջոց-բժշկա-կան և բուժակումբի հետազոտութիւններ:

Օ. Ա. ԱՌՎԱՆԻՏԱՆԻ—առանց. ծաղկահատ և բժշկ-կան մարմնամարզ. դիմել 11—1 ժ.:

Վարդ 50 կ. չափերը ձիւ: Համարները (կօ-տիկան) և օպերացիայի համար առանձին: Հիւանդանոցում ընդունվում են և գերբօթիկ հի-ւանդներ:

Հիւանդանոցի կառավարիչ Բ. Կ. Ի.

Բ Ժ Շ Կ Ա Պ Ե Տ

Գ. Ա. ՀԱՆՎԻՐԻՆԸ

Մասնագէտ միզային և սիֆիլիսի բժշկան հիւանդութիւններ, ընդունում է հիւանդնե-րին առաւօտեան 12 ժ.—1 ժ. երեկոյան՝ 6 ժ.—9 ժ.: Կուկիա, Սիմոնովսկայա փ. № 20. (Կ. հ. շ. Կ.) 46—30

Բ Ժ Շ Կ Ա Պ Ե Տ

ԳԵՈՐԳ ԹԱԴԻՍԵԱՆ

Անցեալ տարիների նման այս սմառ ևս ըն-դունում է հիւանդներ կովկասեան հանրային շրերում: Հասցէն՝ Եսսենտուկ, Верхняя Курсо-вая ул., дача Николаевой. (Կ. հ. շ. Կ.) 9—10

Բ Ժ Շ Կ Ա Պ Ե Տ

Բ. ՆԱՍԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

Պ և աս ա ի ք օ ր ա կ ու մ ընդունում է սիֆիլիսի, միզասնական և վերաբուժական հիւանդ:

Пятигорскъ, домъ Померанцева. 43—50

ՄԱՆԿԱՐԱՐՁՈՒՂԻ

Սօֆիա Ի. Գեորգուտ-Լօկ

Տեղափոխվել է Կազանից փողոց № 7, առան իշի. Թումանովսկի, Ալեքսանդրեան ալ-գու դիմացը: (Կ. հ. շ. Կ.) 15—100

Բ Ժ Շ Կ Ա Պ Ե Տ

Ա. Յ. ԲԱՐԱՆԵԱՆԸ

մեկնեց Կովկասի հանրային շրերը և անցեալ տարիների նման այս սմառը ևս կընդունէ ներքին և շրային հիւանդութիւն ունեցողնե-րին Պետերբուրգում և Կազանում: Կուկիա 17-ից: (Կ. հ. շ. Կ.) 31—20

Ա Տ Ա Մ Ն Ա Ր Ո Յ Ժ

Ս. Գ. ՇԵՐԱԳԱՆԵԱՆԸ

Ընդունում է հիւանդներին ամեն օր առաւօ-տեան ժամը 9—2 և երեկոյան ժամը 3—6, Երևանեան հրապարակ, առան Արդուքեան, բնակարան Լալայանցի բնակարան:

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ, ԹԻՓ-լիս, ստացված է և ուղարկվում է բաժանորդ-ներին:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՆՈՐՁԻ

Իւզաների մեծագիւր պատկերը: Բաժանորդա-գրութիւնից դուրս մնացած շրջանները վա-ճառվում են Բրիտանիայի կարգովի վրա 3 ր., Բաթանի վրա տղած եկեղեցիների և ցանկա-ցողների համար 15 ր. Թիֆլիսից դուրս ցան-կացողները ճանապարհ ծախքին վճարում մի օրինակի համար 50 կ. իսկ մի քանի օրինա-կի համար րբբն կարծես յ ստանալու մի-ջոցին: Վերադրել վճարով ցանկացողները վճա-րել կէսը կա՛մ թիֆլիսի և կա՛մ Կազանի: Դիմել՝ Тифлисе, Центральной книжной торговле. (2) 7—10

Մի երիտասարդ ինչորում է ի

հասարակութեան, որ ինքը սովորել է զանա-զան տեսակ կաշիներ պատրաստել և ցանկա-նում է գտնել մի կամ մի քանի ընկերներ 10,000 ր. դրամալիքով, որի մէջ ինքը կը մասնակցէ լոկ իր ոչխարանքով: Այդ կաշին, որ կոչվում է պոլլար, բոլոր ծախքերը հաշ-ւած, պուզն արժէքում է 16—17 ր., այն ինչ ծախվում է 24 րուբլու: Վերադրելու 10,000 րուբլով կարելի է աւելեան պատրաստել 30,000—40,000 պուզ հաշի: Կաշի պատրաստե-լիս դործ է սծմում կիր և տուրք. պատրաս-տութեան ժամանակը տևում է 50 օր: Պատ-րաստված Պոլլար կաշուց նմուշներ կան այդ երիտասարդի մօտ:

Ով ցանկանում է ընկերանալ այդ շահաւէտ գործին, թող շտապի, որովհետև հում նիւթե-լը գնելու ժամանակն անցնում է: Հասցէ. Թիֆլիս, VI քաղաքամաս, Բօտանի-բական փողոց, № 243. 2—2 Գրիտասարդ Սիթիեանց

ՀԱՅՈՒՄԳԻՏ ՎԱՃԱՌՔ

ԵՆԻՐ. ԱՅՈՐԱՆԵԱՆԵՐ ԵՒ ՍԱՐԳՍԵԱՆԸ

Ը ն կ ե ր ու թ ի Ն Ը

Մասնով յայտնում է Թիֆլիսի յարգելի հասա-րակութեանը, որ պ. Սարգսեանի մեր ընկե-րութիւնից դուրս գալու պատճառով և ընկե-րութեան գործերը կանոնաւորելու նպատակով Յուլիս 11-ից ճանաչված Միջային կա-մուրճի վրա Բաժանիքի տնը եղած իր մա-զադիւնում

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ք

Ընկերութեան մագաղանում է պահեստում կալ 100,000 ռուբլու ապրանք:

Ամբողջ ապրանքը պատրաստված է Օդեսա-յում, սեփական գործարանում, և աքցան է-ծան է նաեւ, որ հնարաւորութիւն է աւելի ալիպիսի գներ նշանակել, որոնք էապէս պակաս են եղած վաճառքների գներից ԳՈՐԱՔԻ ԲՈՒՐ ՅԻՐՄԱՆԵՐՈՒՄԻ

Իր յատկութիւնով, դիմացկանութիւնով և է-ծանութիւնով ապրանքը

Բ ա Ր Ճ Ը է ա մ ե ն տ ե ս ա կ մ ր ց ու մ ի ց Ընկերութեանը խնդրում է իրար փոփոխու-թիւններ անել չը տալ գնված ապրանքների մէջ:

ԳՆԵՐՆ ԱՌԱՆՑ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՆ:

Ընկերութեանը խնդրում է յարգելի հասա-րակութեանը անձամբ համոզվել՝ բարեհաճ կերպով այցելելով վաճառատունը:

Հ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի

Լ Ե Օ

ՄԵԼԻՔԻ ԱՂԶԻԿԸ

Պատմական վէպ

ԳԻՆԸ 1 ԲՈՒՐԻ 50 ԿՈՊԵԿ:

Ծախվում է 1) հեղինակի մօտ, «Մշակի» խմբագրատանը, 2) Թիֆլիսի գրավաճա-ռանոցներում:

Գրավաճառները և գումարով գնողները գիշում կը ստանան, եթէ դիմեն ուղղակի հեղինակին:

Պահանջեցէ ամեն տեղ «ՕՐԻՐՈՐՆ», Միայն Միխայի Լեբեդովի

«Этикетъ утверждёнъ прав.» մակագրութիւնով:

Գլխաւոր պահեստատեղին զեղագործական ապրանքների վաճառման Կովկասեան ընկե-րութեան մէջ—Թիֆլիս, Բազու, Բաթում: 10, 20, 30 23—36

«ՍՏ. ԼԻՍԻՑԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.»

Հրատարակչական ընկերութիւն

Շուտով լոյս են տեսնելու հետևեալ հանրա-մասշէի գրքերը:

1. Ջօլբարս. Ինչպէս ամեն մարդ այժմ հետաքրքր-վում է քաղաքատնտեսական հարցերով:
2. Վարձու աշխատանք և կապիտալ:
3. Գաուլիէ Յ. Կապիտալ և կապիտալիստ:
4. Սիւեիւ. Ինչ է իրաւունքը (նրա ծագու-մը և պատմութիւնը):
5. Մուկախիթ, Ժողովրդական երեսփոխա-նութիւն:

Իւրաքանչիւր գրքի վրէ 10 կ. Դիմել Թիֆլիս՝ Т-во «Ст. Лисицианъ и К.» (12, 17, 31) 2—3

ՇՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՑԻԱԼ-ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Դիմել է 10 կոպէկ:

Դիմել Թիֆլիս, Серебряный рядъ, 21 А. А. БЕГАНЪ. Կ. շ. 2—2

Լ յ յ ա տ ե ս ա լ ԱՌԵՆՈՎԻ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ՊՈՆԻՍՈՒՄ

Պատկերազարդ գրքից Բարգ. Նուկե Թայիրեանի

Դիմել է 25 կ. Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թիֆ-լիսի էժ. գրադարաններին Վելիամինեան և Լազարեան փող. վրա: (Կ. շ. Կ.) 2—5

Շուտով լոյս կը տեսնեն

1. Կարլ Մարկս. «Բաղադրական կոն-ժրանայում»:
2. Պրօֆ Ն. Կարիշ. «Տնտեսագիտական գրքեր»:
3. Բէլաիօսկի. «Ինքնավարութիւն և դեմ-սովո»:
4. Ս. Շիսեանց. «Շվեյցարիայի պետական Կ. շ. Կ.» 1—3

Մամուլի տակից դուրս եկան

Գ.